

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Економічний факультет

Кафедра менеджменту і маркетингу

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Освітня програма Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності

Спеціальність 073 Менеджмент

Галузь знань 07 Управління і адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2020 р.

м. Івано-Франківськ - 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Вступ до спеціальності
Викладач (-і)	Благу́н Іван Іванович, д.е.н., проф. кафедри менеджменту і маркетингу
Контактний телефон викладача	
Е-mail викладача	
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kmim.pnu.edu.ua/ .
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: 1. Зміст, склад та структура вищої економічної освіти в Україні. Професія «менеджер». 2. Прикладні аспекти менеджменту як професійної діяльності та науки	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою вивчення курсу "Вступ до спеціальності" є отримання студентами знань, які необхідні для виконання ними своїх службових обов'язків майбутніх спеціалістів. В процесі навчання студенти ознайомляться з особливостями спеціальності "Менеджмент" кваліфікаційними характеристиками менеджера, зі змістом структурно-логічною схемою навчанням, з навчальним планом та стандартами освіти з фаху "Управління і адміністрування". Курс повинен прищепити любов до майбутньої професії в процесі навчання. Викладання дисципліни "Вступ до спеціальності" читається студентам 1-го курсу в 1-му семестрі. Вона має за мету ознайомлення студентів з характером та основними особливостями їх майбутньої спеціальності, теоретичним та практичним змістом навчального процесу, формами та методами самостійної роботи студентів, з рекомендаціями по роботі з економічною науково-технічною інформацією та книгами, а також надати базові знання з менеджменту та маркетингу. Одна з цілей дисципліни - прискорити процес адаптації колишніх школярів до умов навчання у вищому закладі освіти. Дисципліна "Вступ до спеціальності" повинна дати уявлення про характер та зміст роботи менеджера, їх роль у вирішенні завдань підвищення ефективності діяльності та вимог, які пред'являються сучасним становищем економіки України професійним менеджерам. На лекціях з дисципліни "Вступ до спеціальності" студенти одержують перший систематизований мінімум знань у галузі економіки, управління та маркетингу підприємств різних форм власності, про економічну сферу діяльності, загальноекономічні проблеми та задачі, особливості праці економіста, про економічні професії, економічні робочі місця та економічні посади. Характерною особливістю вивчення курсу являється його направленість на формування у майбутніх спеціалістів економічного мислення та економічної логіки. Ці знання закріплюються в процесі самостійного вивчення рекомендованої літератури, основних журналів. Мета викладання дисципліни "Вступ до спеціальності" - допомогти майбутнім спеціалістам уявити основні сфери їх майбутньої діяльності, склад економічних функцій та вирішуваних задач, перелік гуманітарних, загальних та спеціальних економічних знань, необхідних для вивчення і формування професійних економічних навичок, ознайомити з основними програмними питаннями навчання спеціалістів у вищій школі, порядком навчання та правовим становищем студента. Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні: знати: кваліфікаційно-професійні вимоги до спеціалістів у галузі менеджменту; склад економічної інформації, економічні рубрикації бібліотековедення та бібліографію; права та обов'язки студентів; перелік економічних професій, спеціальностей та посад, які може займати фахівець з	

менеджменту та маркетингу;
 перелік основних економічних функцій та економічних задач;
 перелік та зміст кваліфікаційно-професійних завдань, які вирішують менеджери;
 склад та обсяг учбових дисциплін, структуру навчального плану із спеціальностей, форми та методи організації учбового процесу та самостійної роботи студентів;
 сутність та завдання менеджменту як навчальної дисципліни, прикладної функції сучасного підприємництва та науки;
 історичні віхи та передумови становлення менеджменту;
 основні напрями прикладання набутих професійних знань і навичок;
 тенденції становлення та розвитку маркетингу як науки та здобутки провідних вчених. методи і форми самостійної праці студентів та інше.

вміти:
 працювати з економічною літературою;
 представляти склад та структуру професійної економічної діяльності на різних економічних посадах, їх роль та місце економічних служб у формуванні виробничих планів, їх виконанні та забезпеченні ефективності виробництва;
 виконувати пошук економічної інформації;
 робити відбірку економічної літератури;
 виконувати економічний огляд та інше.

Студент повинен мати навички:
 самостійної роботи з економічною літературою;
 визначати склад проблем, задач і функцій в економічній сфері діяльності у ринкових умовах;
 застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності.

4. Компетентності

Програмні компетентності

- ІК.** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.
- ЗК 5.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- СК 1.** Здатність визначати та описувати характеристики організації.
- СК 4.** Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

5. Результати навчання

- ПРН 3.** Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
- ПРН 5.** Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.
- ПРН 8.** Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.
- ПРН 10.** Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 180 год

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	28
семінарські заняття	32
самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	073 Менеджмент	1	Нормативний

Тематика курсу

Тема	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Вища освіта в	Лекція,	1	Опрацювати	5 балів	До

Україні у контексті Болонського процесу. Державний стандарт вищої освіти в Україні. Система вищої освіти в Україні та перспективи її розвитку. Структура та зміст вищої освіти. Болонський процес як засіб інтеграції та демократизації вищої освіти країн Європи. Європейська кредитно-трансферна система (ECTS). Входження України до Єдиного європейського освітнього простору. Державний стандарт вищої освіти України з менеджменту.	семінарське заняття		лекційний матеріал. Пройти тестування до теми		наступного заняття за розкладом
Тема 2. Економічна інформація і засоби її формалізованого опису. Значення економічної інформації та її роль у розвитку економічної науки і практики, економічної культури виробництва та суспільства. Проблеми інформації. Бібліотековедення та бібліографія. Джерела інформації. Бібліотека вузу: книжний фонд, його структура, міжбібліотечний абонемент. Предметні покажчики та каталоги. Види та форми бібліотечного обслуговування. Методика пошуку інформації. Економічна література. Види. Джерела. Основи економічної інформатики та бібліографії. Організація самостійної роботи. Методика та техніка роботи з літературними джерелами.	Лекція, семінарське заняття	1	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Організація навчального процесу у ВНЗ Особливості формування навчального плану для студентів спеціальності "Менеджмент". Типи занять (лекційні, семінарські,	Лекція, семінарське заняття	17	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

семінарські, лабораторні) у вищих навчальних закладах. Організація самостійної роботи студентів. Виконання курсових та дипломних робіт. Методика підготовка студентів до здачі заліків та іспитів. Види контролю знань студентів.					
Тема 4. Історія і традиції ВНЗ Місце ВНЗ у системі вищої освіти та системі підготовки кадрів вищими навчальними закладами для економіки України. Студентський путівник Загальні відомості про ВНЗ. Етапи розвитку ВНЗ. Прапор і герб. Статут ВНЗ, Правила внутрішнього трудового розпорядку ВНЗ. Основні структурні підрозділи ВНЗ: ректорат, деканат, кафедри, бібліотека, допоміжні служби. Місце та роль факультету в організації навчально-виховного процесу студентів. Історія, традиції, правила внутрішнього розпорядку, організація навчальної, наукової, виховної, культурно-масової роботи на факультеті. Органи самоврядування студентів у ВНЗ та на факультеті: роль в організації навчального процесу, побуту та відпочинку. Організація соціальної захищеності студентів у ВНЗ. Права та обов'язки студентів	Лекція, семінарське заняття	17	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 5. Соціально-трудові відносини, ринок праці та зайнятості персоналу. Соціально-трудові відносини в ринковій економіці. Ринок праці і його характеристики. Зайнятість населення. Проблема безробіття в Україні.	Лекція, семінарське заняття	17	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми	5 балів	До наступного заняття за розкладом

Тема 6. Професійно-кваліфікаційна характеристика фахівця з менеджменту, його роль в усіх сферах діяльності. Актуальність і мета підготовки менеджерів. Професійне призначення та сфера діяльності менеджерів. Функціональні обов'язки і кваліфікаційні вимоги до менеджерів: вимоги до знань, умінь, навичок; соціальні функції менеджерів. Основні види діяльності, посади, сфери діяльності менеджерів.	Лекція, семінарське заняття	1,18,19	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Основи ринкової економіки. Економіка та економічні відносини. Валовий суспільний продукт та його структура. Типи економічних систем. Структура, інфраструктура ринку, кон'юнктура ринку. Закони ринкової економіки. Основні категорії економіки. Товар, його вартість. Споживча вартість. Гроші. Попит та пропозиція. Правові основи ринку. Суть підприємництва. Господарська діяльність, господарюючий суб'єкт. Поняття підприємства. Класифікація підприємств. Фірма. Характеристика видів підприємств.	Лекція, семінарське заняття	2,5,7,10	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 8. Загальні положення ринкової економіки. Товар, його вартість. Споживча вартість. Правові основи ринку. Суть підприємництва. Господарська діяльність, господарюючий суб'єкт.	Лекція, семінарське заняття	4,5,7,8	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

Тема 9. Сутність маркетингу та його основні категорії. Концепції маркетингової діяльності. Маркетинг: основні поняття, структура, види. Функції маркетингу. Принципи маркетингу. 4. Концепції маркетингової діяльності.	Лекція, семінарське заняття	1,2,8,9	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття. Перевірка ІНДЗ	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 10. Система та характеристика маркетингу. Маркетинговий інструментарій. Поняття комплексу маркетингу. Історія комплексу маркетингу Модель «7Р» та інші «Р» Модель "4С" і Модель SIVA	Лекція, семінарське заняття	1,2,8,9	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 11. Соціально-економічна природа менеджменту. Поняття менеджменту. Історія розвитку менеджменту. Організації та їх загальні властивості. Види організацій. Особливості управлінської	Лекція, семінарське заняття	2,3;4,5,6	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 12. Організації як об'єкти управління. Середовище організації. Середовище функціонування організації. Внутрішнє середовище організації. Зовнішнє середовище організації.	Лекція, семінарське заняття	2,3;4,6,7,8	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 13. Функції менеджменту. Функції управління. Планування. Організація. Організаційне рішення. Мотивування. Критерії мотивації праці. Контроль. Завдання контролю.	Лекція, семінарське заняття	2,8,9	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 14. Основні поняття і концепції сучасного управління. Організаційна структура управління. Варіанти структур управління. Знання і навички	Лекція, семінарське заняття	2,3,4,5,6,7,8,9,10	Перевірка ІНДЗ	5 балів	

7. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	100 балів – (50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен)				
	Поточне тестування та самостійна робота			Екзаменаційна робота (екзамен)	Сума балів з навчальної дисципліни
	Модуль 1		Модуль 2		
	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Теми 1-14	
	поточний контроль	Самостійна робота	Індивідуальне науково-дослідне завдання		
	Теми 1-14	Теми 1-14	Теми 1-14		
30	10	10			
50			50	100	
Семінарські заняття	Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час семінарських занять сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих). Середній бал за поточний контроль переводиться у 30 бальну шкалу.				
Самостійна робота	Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (дві спроби – кращий результат). Максимальна кількість балів за тестування становить 10 балів.				
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ). Студент на основі пройденого матеріалу аналізує специфіку своєї спеціальності та описує напрямки, якими найбільш зацікавився. Зокрема, розробляє перспективний план свого професійного розвитку (наприклад, професійна кар'єра або бізнес-ідея). Розробляє та оформляє роботу на аркуші формату А4 і приносить на останнє семінарське заняття. Максимальна кількість балів за ІНДЗ становить 10 балів.				
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за три змістові модулі: ЗМ 1. Поточний контроль (1-30 балів). ЗМ 2. Самостійна робота (1-10 балів). ЗМ 3. Індивідуальне науково-дослідне завдання (1-10 балів). Якщо студент набрав менше 25 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою менеджменту і маркетингу, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.				
8. Політика курсу					
Підсумковою формою контролю є екзамен, який проводиться виключно у письмовій формі. Максимальна кількість 50 балів за екзаменаційну роботу. Структура білета включає 4 завдання, три теоретичні питання та тестові завдання. Правильна відповідь на кожне питання білету оцінюється максимум в 10 балів, тестові завдання – 20 балів. Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на екзамен, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється.					
9. Рекомендована література					
1. Шейко В.М. Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарєнко. – 6-те вид., перероб. і доп. – К.:					

Знання, 2008. – 310 с

2. Менеджмент: навч. посіб. / Мошек Г.Є. та ін.; за заг. ред. Г.Є. Мошека. Київ: Ліра-К, 2015. 550 с.

3. Михайлов С.І. Менеджмент. 2-ге видання. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 536 с.

4. Осовська Г.В., Осовський О.А. Менеджмент: підручник. 4-е вид., перер. і доп. Київ: Кондор-Видавництво, 2015. 563 с.

5. Петруня Ю.Є., Говоруха В.Б., Літовченко Б.В. Прийняття управлінських рішень. Навчальний посібник. / За заг. ред. Ю.Є. Петруні. 2-ге видання. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 216 с.

6. Рульєв В. А., Гуткевич С.О. Менеджмент : навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 312 с.

7. Адміністративний менеджмент для магістрів : підручник / за ред. О.М. Теліженко, С. В. Глівенко. Суми : Університетська книга, 2018. 872 с.

8. Основи менеджменту : [підручник для студ. вищ. навч. закладів]; затв. МОН / за ред.: А.А. Мазаракі. Х. : Фоліо, 2014. 846 с.

9. Федоренко В. Г. Менеджмент: підручник. 3-тє вид., переробл. і доповн. К.: Алерта, 2015. 492 с.

10. Маркетинг: навч. посіб.; за заг. ред. М.В. Мальчик; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. – Рівне: НУВГП, 2014. – 443 с.

11. Парсяк В.Н. Маркетинг: сучасна концепція та технології: підручник /В.Н.Парсяк. – Херсон: Олді-плюс, 2015. – 324 с.

12. Балабанова Л.В. Маркетинг: Підручн.- 2-ге вид., перероб. і доп.- К.: Знання-Прес, 2009.- 645 с.

13. Котлер, Ф. Маркетинг менеджмент. Экспресс-курс / Ф. Котлер. — СПб.: Питер, 2012. — 480 с.

14. Котлер, Ф. Основы маркетинга: краткий курс: [перевод с английского] / Филип Котлер. — Москва [и др.]: Вильямс, 2012. — 488 с.

15. Новітній маркетинг: навч. посіб./ Є. В. Савельєв, С. І. Чеботар, Д. А. Штефанович та ін.; за ред. Є.В. Савельєва. – К.: Знання, 2008. – 420с.

16. Маркетинг: теоретичні основи маркетингу: навч. посіб. / [В.Б. Захожай, Л.В. Романова, Н.А. Головач та ін.]; під кер. та наук. ред. В.Б. Захожая. – К. «ДП «Видавничий дім «Персонал», 2015.

Інтернет ресурси:

17. Сайт ЗВО «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
<https://pnu.edu.ua>

18. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.unideusto.org/tuningeu/>

19. Tuning Educational Structures in Europe [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.unideusto.org/tuningeu/>

20. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<file:///D:/Users/Dell/Downloads/BolonskyiProcessNewParadigmHE.pdf>

21. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf.

22. Інтернет-портал для управлінців. URL: <http://www.management.com.ua/>

23. Публікації з менеджменту, економіки, маркетингу. URL:
<http://tourlib.net/management.htm>

24. Ділова література з економіки, менеджменту, реклами і маркетингу, управління персоналом, психології бізнесу, інформаційних технологій і т.п. URL:

<http://www.profibook.com.ua>

25. Бізнес-рішення для розвитку підприємств, управління маркетингом і збутом, фінансовий менеджмент, управління персоналом, інформаційні технології управління персоналом, бюджетування. URL: <http://www.kmci.com.ua>

26. Менеджмент. URL: <http://menagement.knutd.com.ua/>.

27. Інформаційно-пошукова система по підприємствах, фірмах і організаціях, які працюють на ринку України. URL: <http://www.autosystems.com.ua>.

28. Щотижневик «Бізнес». URL: <http://www.business.ua/>.

Викладач

Благун І.І.